

LEIDSE MILIEURAAD

p/a Kruitschip 4
2311 RS Leiden
06 – 533 76 405
jan.pieters70@gmail.com
twitter@lmraad

Leiden, 19 maart 2014

Aan De onderhandelaars over een nieuw bestuursakkoord
p/a Griffie van de gemeente Leiden
Stadhuis

betreft: **Aanbevelingen voor een bestuursakkoord**

Graag doet de Leidse MilieuRaad, (hierna “de milieuraad”) U in het onderstaande een viertal aanbevelingen ten behoeve van het opstellen van een bestuursakkoord in het kader van de vorming van een nieuw college van B&W. Wij doen dit als onafhankelijk adviesorgaan van het gemeentebestuur op het brede terrein van duurzaamheidsvraagstukken en duurzaamheidsaspecten van gemeentelijk beleid.

Belangrijk element in het advies vormt de notie dat het realiseren van uiteenlopende beleidsdoelen elkaar kan versterken: energiebesparing bijvoorbeeld is goed voor de economie, voor de portemonnee en voor het milieu en een groene stad draagt zowel bij aan gezondheid als aan economie.

Daarnaast besteden wij kort aandacht aan de manier waarop naar ons idee effectief met de aanbevelingen kan worden omgegaan.

Bij deze brief is een achtergronddocument gevoegd dat een wat verder strekkende toelichting op de aanbevelingen bevat.

Duurzaamheidsagenda: Programmatische beleidsintegratie

In de begroting voor 2014 is het opstellen van een Duurzaamheidsagenda opgenomen. De milieuraad adviseert aan deze nieuwe Duurzaamheidsagenda een zoveel mogelijk programmatisch karakter te geven door milieuaspecten te integreren met andere beleidsvoornemens en daarnaast een daar op aansluitend programma op te stellen dat specifiek gericht is op de uitvoering van de respectievelijke elementen van de agenda.

Aanbeveling 1

Het College stelt een programmatische “Duurzaamheidsagenda” op, die milieu- en omgevingsaspecten integreert met de overige beleidsprogramma’s. In de agenda staan zowel de bijdragen van het duurzaamheidsbeleid aan de verwezenlijking van de geldende stadsvisie als de manier waarop het voorgenomen beleid zo wordt vorm gegeven dat nadelige milieugevolgen zo veel mogelijk worden tegengestaan of worden gecompenseerd.

Energiebesparing in woningen: Brede aanpak en gemeentelijke regie

Ons land loopt achter bij de vergroening van het energiegebruik. Recente akkoorden op landelijk niveau beogen een inhaalslag. Dat lukt alleen als er op gemeentelijk niveau tot daden wordt overgegaan. In Leiden - met zijn relatief oude woningvoorraad - zijn veel kansen om in de komende jaren forse resultaten te boeken. Daarbij zijn veel verschillende partners - burgers, bedrijven en instellingen - betrokken, vaak met belangen die niet parallel lopen. Dat vraagt om gemeentelijke regie.

Energiebesparing komt via een lagere energierekening vooral ten goede aan de bewoners. De kosten die ten behoeve van de energiebesparing gemaakt moeten worden, komen voor rekening van de huiseigenaar. Bij huurwoningen zijn dat verschillende partijen. De gemeentelijke economie heeft baat bij lage energiekosten, omdat er plaatselijke bedrijven betrokken kunnen worden bij de uitvoering en er ook meer besteedbaar inkomen in de plaatselijke economie blijft.

Er zijn steeds meer veelbelovende initiatieven in den lande die laten zien dat bij een goede gezamenlijke aanpak het op een rendabele manier klimaatneutraal of zelfs energieneutraal maken van woningen bereikbaar is. Als voorbeeld kan gelden het nu lopende project De Stroomversnelling¹ waaraan ook de Leidse corporatie Portaalt meedoet. Een recent advies van het Planbureau voor de Leefomgeving gaat in dezelfde richting².

De door de gemeenteraad eind vorig jaar aangenomen motie Scheffer roept op tot een dergelijke gezamenlijke aanpak.

Aanbeveling 2

Het college brengt - als onderdeel van de eind 2014 te sluiten Green Deal - woningcorporaties, particuliere verhuurders, huurdersorganisaties, bouwbedrijven en architecten- bijeen voor het opstellen van een concreet en gedetailleerd plan (aantallen woningen, locatie, technische voorzieningen) voor een maximaal mogelijke energiebesparing tot minstens label A. Dit plan bestrijkt de eerstkomende vier jaar als concretisering van het streven naar een klimaatneutrale³ Leidse woningvoorraad in 2050.

Duurzame mobiliteit: Realistische prognoses, bevorderen van fietsen etc.

In het kader van LAB071 zijn voorstellen uitgewerkt om de bereikbaarheid van Leiden te vergroten. Daarbij is in AggloLAB-sessies ook gebruik gemaakt van de opvattingen en inzichten van zowel gemeenteraadsleden als van bewoners. Gebleken is dat veel doorgaand verkeer door middel van een ringstructuur om Leiden heen kan worden geleid. Dit levert een aanmerkelijke verbetering op van de Leidse milieukwaliteit en maakt de stad aantrekkelijker voor bezoekers. De AggloLAB-sessies hebben bijgedragen aan het draagvlak voor de voorstellen.

¹ De stroomversnelling: <http://www.stroomversnelling.net/>

² Wijngaart, R. van den; R. Folkert; M. van Middelkoop, (2014), Op weg naar een klimaatneutrale woningvoorraad in 2050: Investeringsopties voor een kosteneffectieve energievoorziening, PBL-publicatienummer 738, Den Haag.

³ In de aanbeveling is sprake van een maximale inspanning om te komen tot een klimaatneutrale woningvoorraad. Het begrip "klimaatneutraal" is overgenomen uit de geciteerde PBL studie. Dit wijkt iets af van de in het energieakkoord genoemde "energieneutraal", om duidelijk te maken dat een woning aan de te stellen doelstelling kan voldoen door bijvoorbeeld gebruik te maken van restwarmte.

De milieuraad vraagt voor de komende periode nadrukkelijk aandacht voor de cijfermatige onderbouwing. Nog steeds wordt doorgaans gebruik gemaakt van achterhaalde prognoses⁴. Opmerkelijk is dat de Omgevingsdienst inmiddels bij de berekening van luchtverontreiniging en geluidhinder wel van recente verkeersstellingen uitgaat!

Aanbeveling 3

Het College neemt maatregelen die - op basis van een realistische inschatting van de toekomstige mobiliteitsbehoefte - leiden tot een verbetering van de verkeerscirculatie opdat doorgaand verkeer zoveel mogelijk geweerd wordt uit de binnenstad en uit de woonwijken. Hierbij wordt uitgegaan van de voorstellen voor een ringstructuur rond Leiden, die in het kader van LAB071 zijn ontwikkeld. Doorstroming vergroten maatregelen worden alleen toegepast als tegelijk vermeden wordt dat daardoor verkeer de stad in getrokken wordt.

Daarnaast bevordert het college als uitvoering van het door Leiden ondertekende convenant duurzame mobiliteit regio West Holland het elektrisch rijden, het fietsen en het lopen.

Biodiversiteit en Groen

In een groene stad zijn de kosten voor gezondheidszorg en het arbeidsverzuim lager dan in een niet-groene stad. Onderzoek maakt aannemelijk dat hier een oorzakelijk verband tussen bestaat⁵. Groenvoorzieningen betalen zichzelf terug. Het Singelpark en de Oostvlietpolder zijn dus naar alle waarschijnlijkheid productieve investeringen. Zij kunnen ook een belangrijke rol spelen in het gezondheidsbeleid van Leiden, dat er mede op is gericht het gezond bewegen te bevorderen.

Behalve om meer groen gaat het ook om zoveel mogelijk biodiversiteit, om stadslandbouw en het goed betrekken van de bevolking bij het stadsgroen. Kennis van en betrokkenheid bij de natuur in de stad heeft voor veel mensen een belangrijke belevingswaarde. Het is belangrijk om met voldoende deskundige capaciteit vanuit de gemeente zoveel mogelijk in te spelen op bewonersinitiatieven.

Aanbeveling 4

Het College stelt een ambitieus Groenplan op, dat dienstbaar is aan de belevingswaarden van de stad en aan het beleid dat erop is gericht meer te bewegen. Andere belangrijke onderdelen zijn: het inventariseren van plaatsen waar vormen van stadslandbouw mogelijk zijn, het realiseren van groene daken, het vergroten van het aantal bomen in de stad, met name in de openbare ruimte van het centrum, en het versterken van de capaciteit in uren en in deskundigheid van de gemeente om bewoners te ondersteunen in hun initiatieven om hun omgeving te 'vergroenen'.

⁴ De ramingen zijn nog steeds gebaseerd op het Global Economy (GE) scenario dat het CPB in 2004 heeft opgesteld, en dat geënt was op het hoogste mogelijk geachte groeipad voor de wereldeconomie. Niet alleen de crisis, maar ook de gebleken daling van de mobiliteitsvraag in relatie tot het bruto binnenlands product maken deze cijfers onwaarschijnlijk hoog. De beschikbare cijfers over de feitelijke ontwikkelingen in het Zuid-Hollandse verkeer - nog onder het laagste CPB-scenario (Regional Communities) - nopen tot herziening.

⁵ KPMG (2012), *Groen, Gezond en Productief*, KPMG advisors N.V.

Slotopmerking

In de afgelopen jaren zijn er gunstige ervaringen opgedaan met het betrekken van bewoners en organisaties in een vroege fase van het beleidsvormingsproces. De Cultuurnota is hiervan misschien wel het meest sprekende voorbeeld. De Milieuraad geeft in overweging deze aanpak ook bij de voorbereiding van de duurzaamheidsagenda te volgen. Daarnaast bieden wij graag aan om bij verschillende belangrijke thema's - bijvoorbeeld de thema's waarop de aanbevelingen 2, 3 en 4 slaan - te helpen bij het organiseren van bijeenkomsten waarop deskundigen van buiten hun kijk op de zaak kunnen presenteren.

Wij verzoeken u graag bij het opstellen van het bestuursakkoord met bovenstaande aanbevelingen rekening te houden.

A handwritten signature in blue ink on a light yellow background. The signature is written in a cursive style and appears to read 'Leendert Jonker'. The signature is enclosed within a blue, hand-drawn oval shape.

Leendert Jonker, voorzitter